

Een economisch geheel

Wanneer je met de trein of de auto van Nancy naar Parijs reist, valt het je op, dat een bepaald landschap telkens weerkeert: je stijgt plots een bepaald aantal meter, dan daal je betrekkelijk langzaam af naar de laagvlakte en vervolgens bevind je je weer aan de voet van een heuvel, waarachter een nieuwe depressie ligt. Je krijgt de indruk dat je al maar door aan het stijgen bent. Dat is een illusie, want Nancy ligt 300 m hoog en op het einde van de tocht, nabij Parijs, ben je nog slechts 25 m boven de zeespiegel! Zulks is te verklaren door het feit, dat elke harde bodemlaag, bestaande uit zandsteen, kalk en krijt, van uit het oosten gezien, een zichtbare en gevoelige helling vertoont; van uit het westen bekeken, is deze helling praktisch niet op te merken. Dit soort reliëf noemen de Fransen een "côte". Côtes zijn dus eigenlijk steilten, die aan hun voet meestal vochtige depressies beheersen.

Het reliëf van de "côtes" is karakteristiek voor het Bekken van Parijs. Dit bekken heeft de vorm van een grote kom, die zich van west naar oost uitstrekt tussen het Bretoens massief en de Vogez en van noord naar zuid tussen de Ardennen en het Centraal massief. Tijdens het Secundair en het Tertiair werden verschillende gesteentelagen opgestapeld op de bodem van de zeeën, die deze enorme kom hebben over-

stroomd. Door oppersing van de randen rees het Bekken boven de zeespiegel uit en kwamen de verschillende lagen als in elkaar geschoven borden te voorschijn; zij vormden concentrische kransen aan de oppervlakte.

De streek van Parijs bevindt zich in het centrum van de kom, die naar de rand toe afwisselend zachte en harde gesteentelagen vertoont. Door erosie en verwerking werden de zachte lagen, die minder weerstand boden, het sterkst aangevreten; op de hardere materialen werkte de erosie minder sterk in, zodat ze bleven uitsteken. Aldus vormden de waterlopen de typische reliëfvorm van de "côtes" of "cuesta's". Elke "côte" heeft een steile helling die de rivier beheerst en een helling die zachtjes afloopt tot aan een andere steilte. Vier duidelijk waarneembare "côtes" beschrijven een brede kring rondom Parijs, in oostelijke richting. De "côtes" zelf zijn eveneens versneden en doen denken aan een beeldhouwwerk. Kleine heuvelbulten, de "buttes", staan als versterkte torens in het landschap. Het geheel heeft iets liefelijks dat

de mens steeds aantrok; hier vind je rustige dorpjes en pittoreske steden.

Het Bekken van Parijs vertoont een grote verscheidenheid van bodems, volgens de aard van de gesteenten die aan de oppervlakte te voorschijn komen. Uitgestrekte krijt- en kalkplateaus wisselen af met kleidepressies; op vele plaatsen zijn de krijtlagen overdekt met leem, waardoor het landschap er weer geheel anders gaat uitzien. Zo heeft elk plateau zijn typisch voorkomen. Op de leemplateaus overheerst de echte "campagne", het open, kale landschap. In de herfst, wanneer de oogst is binnengehaald, nemen de kale plateaus de bleekbruine kleur van de leem aan. Je krijgt hier het typisch beeld van eindeloze wegen, die altijd rechtdoor lopen tussen twee bomenrijen. Wanneer de leemmantel ontbreekt en het krijt dagzoomt, dan wordt het geheel schraal en arm; men spreekt van "Champagne pouilleuse" (luizig Champagne). In Normandië waar het krijt van de bovenlaag vaak verweerde tot klei en waar het klimaat vochtiger is, is het land

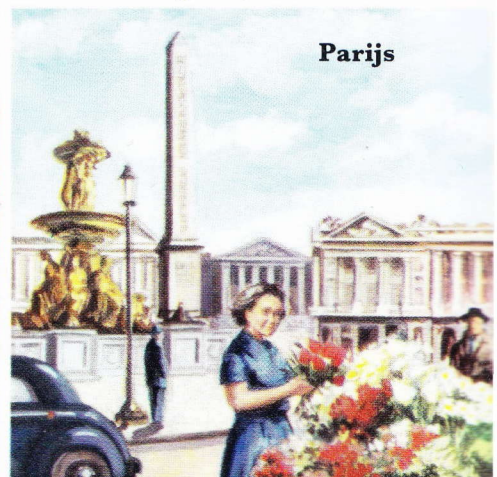
Kanaalkust

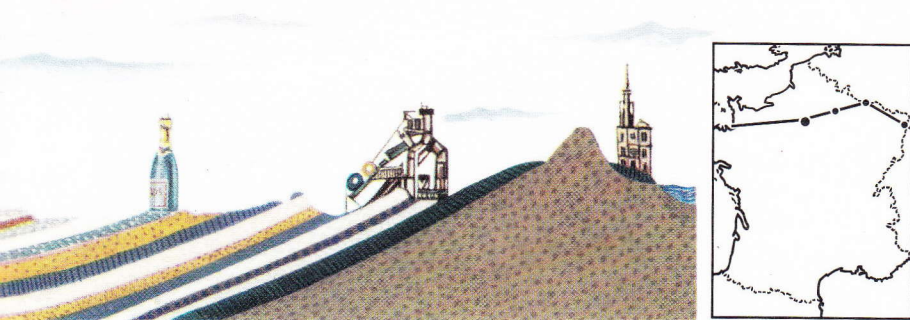

Normandië

Parijs

het Bekken van Parijs met de "côtes"

meer bebost; weiden en akkers zijn er met hagen afgesloten en vormen het "bocage landschap" (gesloten landschap).

Het Bekken van Parijs biedt naast een grote verscheidenheid van geografische landschappen ook een zeer rijk economisch leven. De streek laat een gemakkelijk verkeer toe, dat zich praktisch uitsluitend op het grote centrum Parijs concentreert. Deze agglomeratie, die eens door de Franse koningen als verblijfplaats werd uitverkoren, oefent nog altijd een grote aantrekkingskracht uit, want één Fransman op zes leeft hier! In Parijs concentreerden zich vooral de bedrijven die zich op de produktie van luxe-goederen toelegden. Zo is Parijs een groot textielcentrum (iedereen kent de beroemde Parijse modehuizen); het is tevens de stad van de boekdrukkunst, van de fijne lederwaren, maar ook een belangrijk centrum van automontage.

Het Bekken van Parijs is tevens de uitgestrektste landbouwstreek van Frankrijk, die sedert Wereldoorlog II zeer sterk werd gemoderni-

zeerd. Door ruilverkaveling werden de bedrijven rationeler verdeeld; gemiddeld zijn ze 15 ha groot. De Fransen legden zich toe op zeer intensieve teelten: de gemechaniseerde tarwe- en suikerbieten ondernemingen in Picardië, de groenteteelt in de buurt van Parijs en langs de Somme, de wijngaarden in Champagne (Val de Loire), de boomgaarden en de veeteelt in Normandië, die tevens de heerlijke kaassoorten, zoals port salut, brie en camembert levert. Normandië is tevens het land van de vissers.

Wijngaarden treft men vooral aan op het talud van de "côte de l'Ile de France", in de buurt van Reims en in de vallei van de Marne. De côtes zijn zeer goed georiënteerd en dank zij de kalk- en zandbodem, waarop de afwatering snel geschiedt, zijn rijke oogsten verzekerd.

Aan de randen van het Bekken liggen tevens de grote nijverheidscentra, vooral Le Nord, het gebied van de steenkoolmijnen, het Pas de Calais en Lotharingen, waar de metaalnijverheid en de textielin-

Het Bekken van Parijs vertoont een grote verscheidenheid aan geografische landschappen, waarvan de "côtes" het meest specifieke streekbeeld opwekken. Meestal is de grond zeer vruchtbaar, zodat landbouw en veeteelt er flink gedijen, terwijl elders rijke wijngaarden bloeien. Parijs is het centrum van dit gebied, waar eveneens een bloeiende industrie tot ontwikkeling kwam.

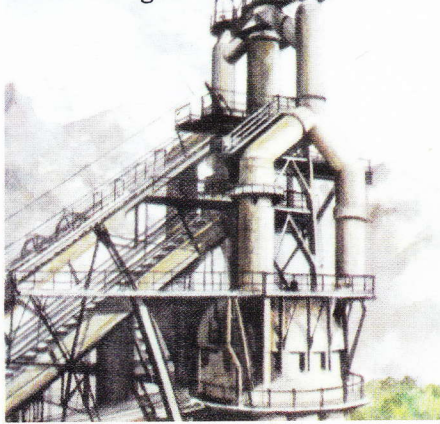
dustrie overheersen. Rijsel, Roubaix en Tourcoing zijn grote textielcentra, terwijl grote staalfabrieken werden opgericht o.a. in Longwy en Thionville. Toch dankt het Bekken zijn industrialisering niet alleen aan de steenkool en de ijzerertsontginning, maar tevens aan zijn drukke verkeersstroom en de talrijke beschikbare werkkrachten.

Zo ontstonden ook in de streek van de Beneden-Loire en de Oise belangrijke industrieën, die zich vooral op afgewerkte produkten toeleggen. De havens hier voeren belangrijke grondstoffen in, o.a. aardolie, die grote raffinaderijen en ook de petrochemie voedt. Deze vervormingsindustrieën vereisen naast grote kapitalen, ook enorm veel arbeidskrachten. Het Bekken van Parijs herbergt 1/3 van de totale Franse bevolking, al komen er in dit gebied weinig bevolkte streken voor.

Champagne

Lotharingen

Elzas

